

Tallinna Ringkonnakohus
Pärnu mnt 7
10143 Tallinn

Esitamisviis:
elektrooniliselt
01.03.2017

Kaebuse esitaja: Sihtasutus Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks
Registrikood: 90010611
Roosikrantsi 7-3a, 10119 Tallinn
10119 Tallinn

MÄÄRUSKAEBUS

Kaebus Tallinna Halduskohtu 14.02.2017 määruse peale haldusasjas 3-16-1191, millega otsustati jätta rahuldamata Sihtasutuse Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks (SAPTK) taotlus 07.02.2017 langetatud kohtuotsuse ärakirja saamiseks

Allpool esitatud põhjendustel palub määruskaebuse esitaja SAPTK:

1. Määruskaebuse rahuldada;
2. Tühistada Tallinna Halduskohtu 14.02.2017 määrus, millega keelduti 07.02.2017 haldusasjas 3-16-1191 langetatud kohtuotsuse väljastamisest;
3. Kohustada Tallinna Halduskohtu väljastama eelmises punktis nimetatud kohtuotsus ilma isikuandmeteta SAPTK-le.
4. Jätta menetluskulud Tallinna Halduskohtu kanda.

1. Faktilised asjaolud

- 1.1. Tallinna Halduskohtu langetas 07.02.2017 haldusasjas 3-16-1191 kohtuotsuse, millega asuti meedia andmetel seisukohale, et kooseluseaduse rakendusaktide vastu võtmata järgmisega on riik tekitanud kaebuse esitanud Reimo Metsale moraalselt kahju

ja peab maksma 1500 eurot kahjutasu. (Edaspidi on kõik viited antud eelnevalt nimetatud haldusajale, kui ei ole osutatud teisiti.)¹

- 1.2. SAPTK esitas 07.02.2017 Tallinna Halduskohtule taotluse, milles palub edastada tutvumiseks Reimo Metsa kaebuse alusel 07.02.2017 tehtud kohtuotsuse. (Lisa 1)
- 1.3. Tallinna Halduskohus saatis 08.02.2017 SAPTK-le kohtunõude, millega paluti SAPTK-l esitada hiljemalt 10.02.2017 selgitus selle kohta, milline on taotleja põhjendatud huvi 07.02.2017 kohtuotsusega tutvumiseks. (Lisa 2)
- 1.4. SAPTK vastas kohtunõudele 10.02.2017, esitades selgituse (Lisa 3) oma põhjendatud huvi kohta 07.02.2017 langetatud kohtuotsusega tutvumiseks, ning 11.02.2017 ka selgituse täienduse (Lisa 4).
- 1.5. Tallinna Halduskohus teatas oma 14.02.2017 määrusega, et jätab SAPTK taotluse kohtuotsuse ära kirja saamiseks rahuldamata.

2. Tallinna Halduskohtu seisukohad

- 2.1. Tallinna Halduskohus põhjendas oma otsust mitte anda SAPTK-le 07.02.2017 kohtuotsuse ära kirja esiteks sellega, et SAPTK huvi oma eesmärkide saavutamisel ei olevat sedavõrd ülekaalukas võrreldes üksikisiku huviga eraelu kaitsta. Kohtu hinnangul on SAPTK-l võimalus avaldada kooseluseaduse rakendusaktide eelnõu suhtes oma seisukohti seadusandjale ning et kõnealuse kohtuotsusega tutvumise võimalust ei ole seega tarvis, seda enam, et haldusajal 3-16-1191 tehtud kohtuotsuses ei käsitleta otseselt kooseluseaduse rakendusaktide väljatöötamist seonduvalt abielu ja perekonna õigusliku tähendusega.
- 2.2. Teiseks sisaldub Tallinna halduskohtu hinnangul 07.02.2017 kohtuotsus andmeid kaebaja eraelu ja tervise ning registreeritud elukaaslase kohta ning vastavate andmete avalikustamine ei ole SAPTK eesmärkide täitmiseks kuidagi põhjendatud ega takista SAPTK-l eesmärgipärast tegevust muul moel. Seda seisukohta ei väära kohtu Tallinna Halduskohtu hinnangul ka asjaolu, et kaebaja on meedia vahendusel ise 07.02.2017 kohtuotsust kommenteerinud. Kohtu hinnangul on kaebajal õigus endal otsustada, kas ja kui palju ta oma eraelulisi andmeid ja teda puudutava jõustumata kohtulahendiga seonduvat avaldab, kuid see ei saa kaasa tuua olukorda, kus kolmandatel isikutel on õigus piiramatult kaebajat puudutava kohtuotsusega ja seal sisalduvate isiklike andmetega tutvuda.
- 2.3. Eelnevat silmas pidades asus Tallinna Halduskohus seisukohale, et SAPTK-l puudub ülekaalukas põhjendatud huvi jõustumata kohtuotsusega tutvumiseks ning kuivõrd kaebaja ei nõustu kohtuotsuse edastamisega, pole põhjendatud 07.02.2017 otsuse ära kirja SAPTK-le väljastada.

¹ "Riik peab maksma kooseluseaduse rakendamata jätmise eest kahjutasu", ERR, 07.02.2017, kättesaadav aadressil <http://uudised.err.ee/v/eesti/132c3e4a-0f41-4f47-a88b-269158f4f4bc/riik-peab-maksma-kooseluseaduse-rakendamata-jatmise-eest-kahjutasu>

3. Määruskaebuse põhjendused

- 3.1. Alljärgnevatel põhjustel ei saa pidada põhjendatuks Tallinna Halduskohtu seisukohta, et SAPTK-1 puudub piisav avalik huvi 07.02.2017 kohtotsuse saamiseks.
- 3.2. SAPTK on alates 2013. aasta kevadest peamise kodanikeühendusena keskendunud kooseluseadusega seonduvatele küsimustele, püüdes seista selle eest, et kõnealuse seadusega ei kujundataks ümber perekonna ja abielu õiguslikku tähendust Eesti õigussüsteemis. Nõnda tegutsedes esindab SAPTK väga suure hulga inimeste huve – SAPTK on kogunud kooseluseaduse vastasele petitsioonile enam kui 45 000 inimese toetuse. Oleme jälginud kooseluseaduse ja kooseluseaduse rakendusaktide menetlust algusest peale igas etapis ja kujundanud selle kohta pidevalt ka oma seisukoha. Püüame seda teha jätkuvalt.
- 3.3. HKMS § 89 lg 2 kohaselt võib menetlusväline isik, kellel on selleks põhjendatud huvi, tutvuda toimikuga ja saada menetluskohandi ärakirja kohtu loal ka menetlusosaliste nõusolekuta, kui tema huvi toimikuga tutvumiseks ja menetluskohandist ärakirja saamiseks on kaalukam kui menetlusosalise huvi teabe kaitsmiseks. Antud kaasus (haldusasi 3-16-1191) ei ole pelgalt eraeluline, vaid omab väga ulatuslikku ühiskondlikku dimensiooni, puudutades otseselt kooseluseaduse ja kooseluseaduse rakendusseadusega seonduvaid põhimõttelisi küsimusi ning omades mõju sellele, milliseid hoiakuid kujundavad poliitilised institutsioonid, ametiasutused ja kohtud nii kooseluseaduse kui ka kooseluseaduse rakendusseaduse suhtes. On ilmne, et kaebaja lähtub antud kaasuses mitte lihtsalt isikliku kahjuhüvitise saamise taotlusest, vaid püüdlusest mõjutada poliitilisi institutsioone nii, et need võtaksid kooseluseaduse rakendusaktid vastu. Kaebaja, kes on tuntud ühiskondlik aktivist just kaebusega seotud küsimustes, on seda isegi kinnitanud, kirjutades juba 2013. aastal, et tema eesmärgiks on perekonna ja abielu mõistete õiguslikuks ümbermääratlemiseks “teha seadusi kohtuvõimu kaudu” (vt lisatud kirjalikku väljavõtet vestlusest kaebajaga, Lisa 5). Eelneva tõestuseks on ka fakt, et kaebaja tegutseb paralleelselt mitme teise kohtuasja eestvedajana selleks, et Eesti riigis hakataks välismaal sõlmitud samast soost isikute liite käsitlema abieluna.
- 3.4. Asjaolu, et ka kaebuse esitaja Reimo Mets ise peab oma kaebust mitte niivõrd isiklike juriidiliste probleemide lahendamisele orienteerituks, vaid vahendiks poliitiliste protsesside suunamisel, näitab ka asjaolu, et vaid mõned päevad pärast 07.02.2017 kohtuotsuse langetamist käis ta sellest kohtuotsusest rääkimas laia levikuga ETV saates “Ringvaade”.² Ka saates antud selgitustega näitas kaebaja, et tegu ei ole kitsalt eraelulise asjaga, vaid asjaga, millel on primaarselt ulatuslik ühiskondlik dimensioon ning mille suhtes on seega suur avalik huvi. Mets kinnitas saates otseselt, et tema otsus kohtu poole pöörduda lähtub põhimõttelistest, ühiskondlikest kaalutlustest, mitte isiklikust huvist – enda kui konkreetse isiku nimel esitas ta kaebuse vaid seetõttu, et muud võimalust kõnealuse põhimõttelise küsimuse kohtulikuks menetlemiseks ei ole.

² “Reimo Mets: justiitsministeerium ei peaks tegelema tagakiusamisega”, Ringvaade, 10.02.2017, kättesaadav aadressil <http://uudised.err.ee/v/b9631b88-1022-4571-b486-6c0a093370f9>

Tähelepanuväärselt jagas Mets ise kohtuotsust ajakirjanikega, mis kinnitab samuti, et ta isegi ei pea seda millekski niisuguseks, mis riivaks tema huvi privaatsusele.

- 3.5. Eelnevast nähtub omakorda kodanikuühiskonna põhjendatud huvi antud kohtuotsuse suhtes, sest see puudutab kogu ühiskonna tulevikku mõjutavat küsimusteringi ning omab seega märkimisväärset avaliku huvi dimensiooni. Selleks, et ka SAPTK-l oleks võimalik omapoolne informeeritud seisukoht kujundada, on vaja end kohtu poolt esitatud argumentatsiooniga põhjalikult kurssi viia, mis omakorda on võimalik üksnes kohtuotsusega tutvumise võimalust omades. Oleks põhjendamatu, kui kaebaja erahuvid kaaluks üles avalikkuse huvi vähemalt tutvuda kohtu argumentidega, isegi, kui avaliku huvi kaitseks menetluses osalemise võimalust ei eksisteeri.
- 3.6. Eriti oluline on tähele panna, et Tallinna Halduskohtu otsus mitte väljastada SAPTK-le 07.02.2017 kohtuotsuse ära kirja baseerus otseselt kaebaja eraeluliste andmete kaitsmise kaalutlustele, mis ei ole asjakohased, kuna oma taotluses Tallinna Halduskohtu poole, millega sai palutud kõnealuse kohtuotsuse väljastamist, rõhutasime selgesõnaliselt, et kohtuotsuse ära kirja võib vajadusel väljastada ilma isikuandmeteta, kuna huvipakkuvaks osaks kohtuotsusest ei ole mitte isikuandmed, vaid kohtu õiguslik argumentatsioon (vt Lisa 1). Kohtuotsuse ära kirja väljastamise taotluses on *expressis verbis* kirjutatud: *“Palun edastage (vajadusel ilma isikuandmeteta) tutvumiseks allviidatud uudises kajastatud kohtuotsus, millega Tallinna Halduskohus rahuldab osaliselt Reimo Metsa kaebuse ja otsustas, et riik peab maksma talle moraalse kahju eest hüvitist tulenevalt asjaolust, et koosteluseaduse rakendusakte ei ole vastu võetud.”* Kuivõrd SAPTK spetsiifiliselt palus väljastada ära kiri vajadusel ilma isikuandmeteta, ei ole põhjendatud keelduda otsuse ära kirja väljastamisest toetudes isikuandmete kaitse kaalutlusele.
- 3.7. See, et kohus võib väljastada kohtuotsuse ära kirja, kaitstes ühelt poolt menetlusosaliste isikuandmeid ja teiselt poolt austades kohtupidamise avalikkuse põhimõtet ja avalikkuse põhjendatud huvi kohtupidamise vastu, nähtub ka asjaolust, et Tallinna Ringkonnakohus rahuldab SAPTK poolt 25.01.2017 esitatud palve saada ära kiri Ats Jooritsa kaebuse alusel langetatud kohtuotsusest (haldusasi 3-15-2355).

Kaebuse esitaja eest ja nimel
Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Varro Vooglaid
Juhatuse esimees
SA Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks